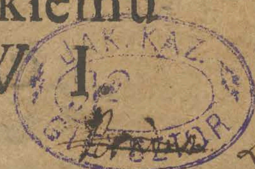
NIEBIESKIE POSIŁKI

NAIASNIEYSZEMU Y NIEZWYCIEZONEMU
MONARSZE,

JANOWI KAZIMIERZOWI

Polskiemu, y Szwedzkiemu
KROLOWI

&c. &c. &c.

OD IEGO MOŚĆI
X. WOYCIECHA DOBRZELEWSKIEGO
Archidyákoná, y Administratorá
POZNANSKIEGO,
Ná Sukkurs przećiwko Moskwie posłáne,

Przez

X. FRANĆISZKA WIERUSZA Zakonu S. FRANCISZKA
Oycow Reformatow Kaznodźieię Tumskiego Poznáńskiego,
*W Kápelli KAZIMIERZA Swiętego v tychże Oycow,
przy konkluzyey dźiennego záſczęśliwe I. K. M. powodzenie Nabożeńſtwá
w Oktawę Trzech Krolow, Kazániem wyſtáwione Roku Páńſkiego 1664.*

W POZNANIU.

Qvaſi Roſa plantata ſuper riuu-
los aquarum. Eccl: 39.

Roża od wdźięczney Roſſy ſwoy początek bierze,
Chłodźi ſerce ſtrapione; przyznać iey w tey mierze,
Ze nie ieſt z Heſperyſkich wyięta Ogrodow,
Ale wnieśiona z Niebá do Polſkich Narodow.
Dobrze w Koronie kwitnieſz, Rożo Dobrzelewſkich,
Wonność Twoię znácznie czuć w Páłacách Krole-
[wſkich,
Gdyś IANA KAZIMIERZA, Monárchy Polſkiego,
(Ktory poſzedł woiowáć Czárá Moſkiewſkiego)
Swiętych Modlitw zápáchem, iák wodką Rożáną,
Skutecznie pośiliłá Głowę ſprácowáną.

Per illustri ac Reuerendissimo Domino,

D. ALBERTO DOBRZELEWSKI ARCHIDIACONO POSNANIENSI,

CANCELLARIO VLADISLAVIENSI &c. &c.

Episcopatûs Posnaniensis Sede Vacante

ADMINISTRATORI,

Domino & Patrono Colendissimo.

Niedopiero, Ziemi ták iest przychylne Niebo, że swoie po Spherycznych Kwátyrách rozłożone Woyská, częstokroć Koronnym, Ziemskich Krolestw Synom, posyła in Subsidium. *Doszedłem tego z Kronik Pismá Swiętego. Jáko naprzod wielki Plánet Niebieskich Hetman* Luminare maius, *Słońce, będąc od Jozuego Wodzá Jzráelskiego requirowáne, żeby prędkim do Kráiow Occydentálnych niepospieszáło biegiem ále w nieporuszonym stawáiąc kroku, przybráwszy sobie do kompániey Korony Niebieskiey Oboźnego,* Vas Castrorum in excelsis *Mie* Eccl. 43.

 siąc

śiac, znáczney nád Gábáonitámi Wiktoriey, oczywiſtym
Ioſu: 10. *zoſtáwáło ſpectatorem:* ſol contra Gabaon ne mouearis, & luna contra vallem Aialon. *Powiáda text S. yſz Słońce z Mieśiacem, bitny Lud Izráelſki, wdzięcznym sekundowáło áſpectem, ták długo, pokad ich dźielna ręká, Nieprzyiaćielá, trupem ná plácu niepołożyłá:* Steteruntq; Sol & Luna, donec vlciſceretur ſe Gens, de inimicis ſuis. *Náwet, y ſáme ná gornym Firmámenćie, dobrym porzą-*
Iſa. 34. *dkiem vſzykowáne Woyſká,* Omnis Militia cælorum, *one okazáłe Gwiazdy, Regimentarzá ſwoiego oświecone iáſnośćia, ludźie ná źięmi ochotnie pośiłkuia. Doználi tego Bárák y Deborá, z Chánáneyſkich tryumfuiacy Krolow, z ktorymi, zá lud Bogu vlubiony, ſáme poiedynkowáły Gwiazdy:* De cælo dimicatum eſt contra eos, Stellæ
Iudic: 5. manentes in ordine & curſu ſuo, aduerſus Siſaram pugnauerunt. *Táſz ochotna Niebá ku Ziemi vſługá, byłá y WM. M. M. Pánu powodem, że po wſzyſtkiey Poznáńſkiey Diecezyey z Adminiſtratorſkiey Jurisdyctiiey ſwoiey wydałeś Vniwerſały, żeby wierni poddáni, Naiáśnieyſzęmu Krolowi, Pánu ſwemu Miłośćiwemu, iáko naywięcy, Niebieſkich, ná Sukkurs, przećiwko Moſkwie, przyſpoſobili pośiłkow. Ktore zá ordynánſem WM. M. M. Pánã, w vbogim* Oratorium *náſzym, w dźień Oktawy Trzech Krolow, ſtánawſzy, że tu względem śćiſłośći mieyſcá, ſczupła miáły Konſiſtencya, vśilne, wielu, Pánu, y Oyczyznie Zyczliwych Synow náſtapiły inſtáncye, áby z Drukárſkiey wyſzedſzy práſy, przeſtrzenſze w Kroleſtwie mieć mo-*
gły

gły ſtánowiſká. A że w káżdey dobrze z ordynowáney Rzeczypoſpolitey zebránym Supplementom niedádzą mieyſcá, áß pierwy, Comput, y Luſtrácya, cáłego ſtánie Woyſká. Więc y ia WM. M. M. Pánu, te Niebieſkie prezentuię Pośiłki, ábyś ie ſwoim Adminiſtratorſkim Luſtruiąc okiem, chętnym przyiąć raczył áffektem, á mnie, y z vbogim Zakonem moim, w záwźiętey chowáć zechćiał beneuolencyey. Dat: in Reſidentia Poſnan: ad S. CASIMIRVM, die 1. Februar. Anno Domini 1664.

WM. M. M. Páná

vniżony

ſługá

X. Fránćiſzek Reformat

Imprimatur.

IOANNES FRANCISCVS WOLSKI, V. I. D. Prothonotarius Apoſtolicus, Eccleſiæ Cathedralis Canonicus, Collegiatarum B. MARIÆ V. in Summo, & S. MAGDALENÆ in Circulo Poſnanienſi Præpoſitus & Pyzdrenſis. Perilluſtris & Rńdmi Domini ADMINISTRATORIS Epiſcopatûs Poſnanienſis Sede vacante Locumtenens.

mppa.

⁂(✠)⁂

KAZANIE.

Tranſibit Rex eorum coram eis; & Dominus in capite eorum. *Micheæ 2.*

Poydźie Krol ich przed nimi; á Pan Bog ná czele imſtánie.

IEżeli ktory przymiot Naiáśnieyſzy Máieſtat Krolewſki zdobi/ tedy ochotna do obrony Poddánych ſwoich Expedycya Sluch. Nab. Poczuwał ſię w tym ſławny męſtwem y pobożnośćiá Swiátu wſzytkiemu/ Páńſtwa Rzymſkiego Ceſarz Otto; Záczym zwykł był do ſwoich częſtokroć mawiáć Senatorow: Faciam vt omnes intelligant quem Imperatorem elegeritis, qui non vos pro ſe, ſed ſe pro vobis dedit. Stáráć ſię będę aby to káżdy vznał/ żeśćie ſobie tákiego zgodnymi głoſy obráli Páná/ ktory nie was dla siebie/ ále ſámego siebie w rożnych okazyách iáwnemu niebeſpieczeńſtwu/ zá wáſze konſekrował zdrowie. Tákże Pilopides od Małżonki ſwoiey proſzony/ żeby Páńſkiego záżywał wczáſu/ á woiennemi niebáwił ſię Expeditiámi/ odpowiedźiał: Aliorum eſt, vitam tueri, at Imperatoris, ex ſuis incommodis, omnia Reipublicæ parare commoda. Inſzym wczás y ochroná zdrowia potrzebna ieſt/ ale Ceſárzom záżywáć niewczáſow dla dobrá poſpolitego/ należyta. Ma w tym pochwałę od wieko-pomney nieśmiertelnośći y Adryan Ceſarz/ ktoremu gdy tákże Dwor wſzytek perſwádował/ żeby Oſoba ſwoiá Páńſka/ pod Nieprzyiaćielſkie nie zbliżał ſię Obozy/ rzekł: Non mihi ſed populo. Nie dla mnie ſámego Ceſárzem ieſtem/ ále dla cáłośći Rzeczypoſpolitey. Non mihi ſed populo. Więc kiedy ia tu Polityczne trá-

Cornel: Tacit.

ktuię

ktwię Historya / przypomina mi text Pismá S. Krolá Izráelskie-
go Dawida resolutia Páńska. Ten ná trzy Obozy rozdźielone
przeciwko zdradźieckim rebellizántom / wysełaiąc Woyská / ktorzy
Absálonską promowuiąc fákcyą ná Krolewskie następowáli zdro-
wie / ták sobie Waleczną poważał Káwáleryą / że się sam z nimi
2. Reg: 12. spolnie ná onę chćiał wypráwić woynę. Egrediar & ego vobi-
scum: gdyby go były / zdrowe ludu pospolitego rády / przy do-
mu nie zatrzymáły: Non exibis, quia tu vnus pro decem milli-
bus computaris. Naiáśnieyszy Monárcho / nigdy to niebędźie /
żeby W. K. M. miał ná koniu słabe swoie fátygowáć zdrowie;
Milsza nam iest Páńska twoiá prezencya / á niżeli dźiesięć tysięcy
stráconego Woyská / Tu vnus pro decem millibus computaris.

Nie Krolá Izráelskiego / ale Polskiego / nie Dawidá / ale
Naiáśnieyszego IANA KAZIMIERZA Páná Nászego Mi-
łośćiwego / stawa dźiś w oczách moich odważna do Moskwy
expedycya / iusz dáleko resolutnieysza / niżeli Dawidowská / bo ten
ná Consiliarzow swoich przestáiąc perswázyey / w obronney for-
tecy został / á Pan Nász Miłośćiwy vchyláiąc ná stronę Máiestá-
tu swego powagę / mniey sobie słabe poważáiąc zdrowie / sprá-
cowánym Láty / y Marsowymi vtarczkámi / Páńskim nie folguiąc
siłom / poszedł Osobą swoią / przećiwko Wiárołomnęmu Mo-
skwićinowi / własnymi się zástawiaiąc piersiámi / zá Wiárę S.
zá krzywdę Wiernych Poddanych / zá cáłość wszytkiey Rzeczy-
pospolitey. Widząc tedy w Pánu / Oycowskie práwie / o miła
Oyczyznę Naszę stáránie / według záłożonego thema / dwiemá
Punktámi záwźięta w Kazániu moim odprawię máteria: Na-
przod abym Ł. W. przy Konkluzyey tego Nabożeństwá / ktore
się tu zá szczęśliwe J. K. M. powodzenie odpráwuie / do go-
rętszey záchęcił modlitwy: pokażę odważną w Pánu do Moskwy
expedycyą / poniewasz sam Woysku swoią kredensuie prezencyą /
Transibit Rex eorum coram eis. A potym / Naiáśnieyszy Má-
iestat Krolewski / że wszytká Rycerstwá Polskiego Káwáleryą /
Nie-

Niebieſkimi poſiłkami/ y Boſkę ſupplementowáć będę protekcią. Et Dominus in capite eorum. Proßę o nieteſkliwą Ł. W. audiencią.

ROżne ſą Status, zá ktorych rządem káżda Rzeczpoſpolita in pulchritudine pacis zoſtawa vſpokoiona S. N. Pierwßy, Status zowie ſię *Monarchia*; gdy ieden tylko Monárchá independenter, żadney od nikogoß niemaiąc dependentiey rządzi. Táki ieſt w Páńſtwie ſwoim Turecki Ceſárz. Drugi Status *Oligarchia*, ábo *Ariſtocratia*, gdy Senat ábo Párlament wßytko trzyma Guberno: Táka ieſt Rzeczpoſpolita Wenecka. Trzeći Status *Democratia*, to ieſt Popularis gubernatio, kiedy ſámo rząd trzyma Poſpolſtwo. A że ná tych trzech Stanách/ iákoby ná gruntownych fundámentách / y potężnych fylarách/ ſámá tylko przy złotey zoſtáiąc wolnośći / w ſpiera ſię Koroná Polſka/ toć ia inferowáć mogę/ yß oſobliwie / te tria motiua Páná Náßego Miłośćiwego/ ochotnym z Oyczyżny ná Nieprzyiaćielá wyprowadźiły.

Pierwße Motiuum Monarchicum, Drugie Ariſtocraticum, Ttrzećie Democraticum.

Naprzod de Motiuo Monarchico dyßkuruię. Nikomu bárźiey de iuſtitia nie przynależy/ myślić o dobrym Rzeczypoſpolitey/ o obronie miłey Oyczyżny/ iáko Monárße y Krolowi. A że káżdy/ Krol y Pan/ ieſt wyráżnym Bogá w Troycy iedynego ná Ziemi obrázem/ vt Deus in cœlo pulcherrimum ac iucundiſſimum ſui ſimulachrum conſtituit ſolem, ſic in Republica Principem, qui prudentiâ, iuſtitiâ, benignitate, ſe erga omnes repræſentet. Jáko Bog ná Niebie pięknу y wdźięczny podobieńſtwá ſwoiego obraz/ poſtáwił Słońce (mowi Plutarchus) ták teß w Rzeczypoſpolity Krolá/ ktory mądrośćią/ ſpráwiedliwośćią/ Páńſką klemencyą/ ma wßytkim Boſką reprezentowáć iſtotę. Więc iáko Bog w Troycy iedyny/ ma iedne ſwoie właſne domowe zábáwy y operácye/ ktore Theologowie zowią Operationes ad intra, Ma teß y drugie/ ná pożytek ſtworzoney od śiebie Creatury obrocone/ á te ſą operationes Plutarh. in Moral.

B ad

ad extra. Co się tknie operationes Diuinas ad intra; Bog Oćiec Przedwieczny/ pierwßa w Troycy Przenaś: Osobá/ siebie sámego poymuiąc/ y rozumieiąc doskonale/ per Actum Intellectus, rodźi Syná/ ktoremu procz Oycostwa vdźiela wßytkich perfekciey/ Boskiey swoiey przynależytych Naturze/ daie mu Bostwo z sobą rowne/ kommunikuie Mądrośći/ Dobroći/ Wßechmocnośći/ Wiecznośći/ y inßych Attributa. Znowu tenże Bog Oyćiec miłuiąc siebie nieskonczoną miłośćią/ per actum voluntatis, spolnie z Synem swoim tchnie trzećią Osobę Duchá Przenaświętßego/ ktoremu także Bog Oyćiec z Synem kommunikuie Bostwá swego ze wßytkimi inßymi doskonałośćiámi/ nic sobie nie zostáwuiąc/ tylko Bog Oyćiec Paternitatem Oycostwo/ a Syn Boży Filiationem, Synostwo. Záś Duch S. ad intra, że nie rodźi/ áni tchnie/ nic teß nie operuie/ ale iednak ad extra nam Práwowiernym/ y wßytkiemu Kośćiołowi/ hoynych vdźiela darow/ dla tego nazywa się Septiformis munere, bo wlewa ná serca náße/ Boską swoię miłość/ swoię dobroć/ y inße łáski przenaświętße/ bendąc sam istotna Miłośćia/ Łáską/ y Dobroćią.

Iáko tedy wßytkie trzy Osoby Troyce Przenaświętßey/ lubo o dźiełnośćiách ich ad intra, lubo ad extra, mowić będźiemy/ vstáwicznie się vdźieláią sobie/ Bog Oyćiec Synowi/ per generationem, Syn z Oycem Duchowi S. per Spirationem actiuam: Záś stworzonym Creáturom ad extra, rożne spolnie wyswiadczáią dobrodźieystwá. Ták Monárchá káżdy/ bendąc ná źiemi żywe Bogá w Troycy iedynego Simulachrum, ma dobroći swoiey/ Clemenciey Páńskiey/ wiernym vdźieláć poddánym/ y własnego dla nich nie żáłowáć zdrowia; Bo powiedźiał Aristides: Reges, optimè res humanas administrant, cum se vniuersi Domino Deo reddunt similes.

Tom: 2. Orat. Rhodiac.

Náwet ieżeli to słowo Rex, po literze rozbieráiąc vważáć będźiem/ obaczemy w nim wielką ná Krolewski Máiestat włożoną oblige. *Literá R.* v Stározytnych Rzymian/ záwße byłá Symbolum smierći/ ták

ći/ ták / że komu ná czele R. nápiſano / iuż tákiego ná gárdle tráćono. Druga Literá E. Ktora mediat miedzy R. y litera X. znáczy nexum, abo coniunctionem, złączenie / ſpoleczność / iedność. Dla tegoż v Grámmátykow E. przyłączone do litery T. ieſt Coniunctionis partis. Trzećia Literá X. v Łáćinnikow zowie ſię duarum poteſtatum, bo dwoie SS. znáczy. Niech że ſię Salus Subditorum tłumáczy: y ták to słowo REX, z tych trzech złożone Liter, ad literam pokázuie / że káżdy Krol / ktory ſobie Krolewſki tytuł vſurpuie / zaraz siebie ſámego / dla zdrowia Wiernych poddanych / dla przyłączenia do Kroleſtwá vtráconych / ábo nowo nabytych Prowinciey / ná smierć konſekruie. Petr. Crinit de honeſt. discipl. Cap. 8.

Weźmy ſobie ná lepſzy tego dowod ſámego Krolá nád Krolmi Zbáwićielá Náſzego. Ten złośći Zydowſkiey zátykáiąc gębę / ktora iáwnie przed wſzytkim Swiátem Krolewſkiey iego vwłocżyłá ſzczodrobliwośći; Nunquid panem poterit dare, aut parare menſam in deſerto? pięćiorgiem chlebá / pięć tysięcy ludu w dźikiey nakarmił puſtyni / ktory cud / był mu wielką do Krolewſkiey godnośći promocyą / gdyby ſię był ſam przed ták prędką ná gorę nie ſchronił elekcyą. Psal. 77. IESVS ergò cum cognouiſſet, quia venturi eſſent, vt raperent eum, & facerent eum Regem fugit in montem. Ioann. 6. Vważćieſz iáko Zbáwićiel Pan / ktory z Náiáśnieyſzych Krolow Proſápiey idąc / co mu trzey Orientálni przyználi Monárchowie / Vbi eſt qui natus eſt Rex Iudæorū? gárdźił Krolewſkimi honorámi / ná ten czás kiedy od vczęſtowánego ludu Krolem był obrány; á ná gorze Kálwáryſkiey do Krzyżá przybity / tytuł Krolewſki acceptuie / ktory nád iego Naswiętſzą głową / rożnych ięzykow nápiſány był chárákterámi: Erat ſcriptum, Hebraicè, Græcè, & Latinè, IESVS NAZARENVS REX IVDÆORVM. Ioan: 19.

Co ieſt? Pan vkrzyżowány / przećię iednák Krolewſkie tytuły nád ſobą rad widźi! A zás kármiąc Poddanych ſwoich ná puſzczy o Kroleſtwie niemyśli. Czyli to máiąc gwoździmi do Krzyżá

zá przybite nogi / od Krolewskiey nie ma się iáko schronić godności? Czyli też Krolestwo Jezusowe żadną miárą nie może bydź od Krzyżá S. oddalone? Zaczym ná Krzyżu Pánem się y Krolem wszytkiemu prezentuie Swiátu / daiąc znáć że Krolewska iest funkcya / nietylko poddánych hoyną sustentowáć ręką / ale też y do sámey śmierći / przećiwko nieprzyiaćielskim inkursom / potężną bydź im obroną. Pięknie o tym mowi Rabbanus: Cum suæ carnis hostiam in Altari Crucis offerret, Regis quoq; dignitatem Titulus prætendit. Toż y Eusebius Emissenus: Rex cæli homini militauit, Militauit dixi, Crux enim pugnantem indicat. Dwá tedy oraz Monárchá wszystkiego Swiátá Krolewskie w sobie pokazał przymioty / Liberalitatem, Páńską szczodrobliwość / gdy pięć tysięcy Woyská chlebem prowiántował ná puszczy / y Fortitudinem animi, Odważne Męstwo / gdy pod Ziemią Czártowskie zruinował Principatus, ich potężne skruszywszy siły / Spolians Principatus & Potestates, traduxit confidenter palam triumphans illos in semetipso.

apud D. Thom:

Hom: de S. Laurét.

Colofs. 2.

Terazże od Monárchy Niebieskiego obroćmy się do Naiáśnieyszego Krolá Polskiego IANA KAZIMIERZA. Znáć że Pan Nász Miłośćiwy pámiętał ná to / co Claudianus nápisał ad Honorium.

Tu Ciuem, Patremq; geras, tu consule cunctis,
Non tibi, nec tua te moueant, sed publica damna.

Záczym iáko dobry Pan / iáko miłuiący / y dobrze tey Oyczyźnie życzący Oyćiec / publicum nie priuatum vpátruiąc commodum, odważną do Moskwy czyni Expedycyą / to poddánym swoim przy miłym zostáwuiąc pożegnániu / co niegdy Theodoricus do swoich mowił Senatorow: Cupimus vt perpetuis honoribus fulgeatis, quia quidquid de vobis fama loquitur, nostris institutionibus applicatur, nostram iniuriam tangit, si quid vobis fortasse defuerit. Wiedźiał Miłośćiwy Krol że káżdy Monárchá iest Basis wszelkiey Rzeczypospolity; Tak wita Ennadius Theodory-

odorykă / Salue Status Reipublicæ. Wiedział y to że gruntowna poddanych Securitas, Naiáśnieyßy Máiestat Krolewski zdobi; Tak niegdy pisał Theodachaldus do Rzymian: Vestra securitas noster ornatus est, & hoc verè gratanter accipimus, cum gaudia vos habere sentimus; scimus enim, pro remedio Nos datos esse cunctorum, non despicimus sanare subiectos. Wiedział y to co Plutarchus Homerowi powiedział: Quod præ alijs Principem oporteat de omnium salute esse sollicitum. Dlatego wzruszony motiuo Monarchico Pan Naß Miłościwy / kredensuie do Moskwy / odwáżney Káwáleriey Polskiey / Transibit Rex eorum coram eis.

In Panegyr. apud Cassiod. lib. 10. Var: Cap. 17. lib: de Hom.

Drugie motiuum Aristocraticum, było powodem Pánu Náßemu ná tę Expedycyą / yß vznał / iáko zła spráwá bywa w Obozie bez Páná. Záczym rádzi się / rezyduiących przy Páńskim boku swoim Senatorow / y wiernych inßych Konsiliarzow / co czynić? czyli ma iść Osobą swoią do Moskwy? czyli pilnowáć Korony? Widząc co żywo ochotny geniuß Páński / że mu nie iest w oczách Wiárołomny Nieprzyiaciel straßny / niekontrádykuią / ále owßem dziękuiąc nisko Máiestatowi Krolewskiemu / wyprawuią się y z nim ßczęśliwie ná Woynę. Pomponius Lætus to o Rzymskich nánotował Kościołách / że ták były Pogáńskich Bogow w Rzymie wystáwione Struktury / yß do nich potrzebá było wchodzić po stopniách do gory. Jeden tylko Kościoł ná cześć Bogá názwánego Consi / ták był wybudowány / że do niego po stopniách z gory ná doł chodzono: Antiqui ingrediebantur templa per gradus ascendendo, in vnum tantùm descendebant, quod fuit ædificatum in honorem Dei Consi, quod erat Consiliorum. Czemuß to do Bázyliki Bogu Rad Konsekrowáney / nie pod gorę / ále ná doł Rzymiánie z stempowáli? Bo tym procederem / swoich informowáli Senatorow / iáko się rádámi swymi Páńskim mieli ákkomodowáć zamysłom / gornego ánimußu polityczne rácye / pod życzliwą dobrotliwego Páná skłádáiąc decyzyą.

de Rom: antiquit.

Godne záprawdę ſą pochwały tákowe Conſilia, y Rády Senátorſkie / ktore widząc że idźie de bono publico, ná ſtronę ſwoie odkładáią prywáty / żadney przećiwko Máieſtátu Páńſkieg zwierzchnosci niezanoſzą Kontradykciey / gdyż powiedźiał Chryſanthus apud Xenophontem: Nihil eſt præſtantius ad res magnas aut præſtandas, aut conſeruandas, ſubiectorum obedientiâ, atq; obſeruantiâ. Szedł Náiaśnieyſzy Krol Pan N. ſz Miłośćiwy z Woyſkiem do Moſkwy / przyznáć / yſz to były dobre conſilia, zdrowe rády / gdyżem iuż námienił / że źle bárdzo w Obozie bez Páná.

Lib: 8.

Wypráwuie ſię Gedeon przećiwko Woyſku Mádyáńſkiemu z wyborną ſwoią Káwáleryą / cudownym ią ná Nieprzyiaćielá ármuie ſpoſobem / bo im każe bráć w ręce nie pałaſze / ále świece láne / nie kopiie hártowne / ále flaſze ſzklanne / przytym trąby huczne: Dedit tubas in manibus eorum, Lagenasq; vacuas ac Lampades in medio Lagenarum. Cuduię ſię bárdzo Gedeonowi / Walecznemu Hetmánowi / że w ták lekką ármaturę ſwoie przybiera Chorągwie. Abos rozumiał ſławny Gedeonie żeć to ſnádno przydźie Nieprzyiaćiela z Izraelſkiey wyświećić Ziemie? że tłukąc po obozie flaſze / wyſtráſzyſz go prędko? Trąby tobie nie ganię Woyſkowey / bo ta y w ſámey bitwie ieſt potrzebna zámieſzanym ná odwrot przytrąbowáć Regimentom; Ale świece y flaſze co miały czynić w Márſowey ptarczce? Niechby były w Obozie zoſtawáły. Dowćipny Rupertus, przez te Naczynia ſzklanne / rozumie ćiáłá ludzkie ſłábe / ktorych zá przywiedzeniem Hetmáńſkim / odważni Zołnierze dla cáłośći Oyczyzny nieprzyiaćielſkim nadſtawiáią rázom: Deſignatur in lagenis fragilitas corporum, tales quippè Dux noſter ad bella duxit (mowi ten Opát w ſenśie ſwoim á ia w moim) qui deſpectâ ſalute corporis, hoſtes ſuos moriendo proſternerent. O záiſte dośyć chwálebna byłá tá Gedeonowá Wiktorya / gdy hárdych Mádyánitow / ták ſłába zwyciężył ármata / kiedy świecámi ich wyświećił / flaſzkámi wyſtráſzył / ná trwogę trąbiąc rozproſzył z Obozu trąbámi. Coſz

Iud. 7.

Lib: 1. in Iudic. Cap. 11.

tę

tę tryumfálna w Woyſku Jzráelſkim (choć máła garſtká ludu/ bo tylko 300.) ſpráwiło porazkę? Nie co inßego/ tylko Gedeonowá przytomnosć/ á przytym odważna iego rezolutia: Quod me facere videritis, hoc facite, ingrediar partem Caſtrorum, & quod fecero, ſectamini. Gdy by był ſam in perſona Gedeon nie zoſtawał przy Woyſku/ pewnieby teß tám było tak/ iáko kiedys v nas po Piławiecku.

Bierze ordynans od Bogá tenże Gedeon/ ná pomienioną z Mádyánitámi Woynę/ iednak ſam Bog Wßechmogący zábiegáiąc temu/ áby będąca w gromádnym Zwiąſku Káwalerya/ znáczney ſáma ſobie nie przypiſowáłá Wiktoryey/ brákuie w Woyſku/ tę Gedeonowi dáiąc przeſtrogę: Adhuc populus multus eſt, duc eos ad aquas, & ibi probabo illos, & de quo dixero tibi, vt tecum vadat, ipſe pergat, quem ire prohibuero, reuertetur. Co ieſt? Bog Wßechmogący czyni Hetmanem nád wßyſtkim Woyſkiem Gedeoná/ á przećię mu tego w moc nie dáie/ żeby według woli ſwoiey ná Woynę expedyował Zołnierzá/ ále ſam Bog brákuie w Towárzyſtwie. Toſtatus Biſkup Abuleńſki w tey informuie mię tránsákciey: Devs egit hoc ad tollendum contentiones, & animoſitates. Nam ſi Gedeon elegiſſet trecentos, videbatur innuere cæteros non eſſe idoneos ad bellum, vel ſaltem iſtos eſſe meliores omnibus alijs, in quo alij indignarentur. Jakoby chćiał rzec ten Wielki Biſkup: Gdyby był nie ſam Krol nád Krolmi Bog/ ále Gedeon w Woyſkowych brákował ludźiach/ więkßeyby był zażył z nieſtworną Kompánią/ ániżeli z Nieprzyiaćielem turbácyey. Bo káżdy miał by to był zá kontempt ſobie/ yß nie iednego/ lubo dawno y dobrze Oyczyznie zaſłużonego/ nowo zaćiężnym ſłużbę przyznáiąc Werbunkom/ nie ſłußnie od ſłużby abdánkowano/ y tákby ſię byli ná Gedeoná vſkarżáli/ że ich/ nie máiąc reſpektu ná zaſługi krwáwe/ do ſwoiey niechćiał przypuśćić Diwizyey. Dla tego Krol Niebá y Ziemie/ áby żaden ná Gedeoná walecznego z Woyſkowych vrázy/ y vrážliwey niemiał pretenſ

Iudic. 7.

Abul. qu. 11.

tensiey / z ktoreyby potym mogło przyść do iákiey w Obozie konfuzyey / sam bráknie w zolnierzach / sam czyni diwizye / iednym chorągwie zwiia / drugim ná nowy zaciąg Vniuersáły rozdáie: DEVS egit hoc ad tollendum contentiones & animositates.

Tákiey obawiał się Konfuzyey Naiáśnieyszy Krol Pan Nasz Miłościwy. A widząc humorowáte imprezy / gorne animusze / Klemencyą swoią Páńską záwile / plus quàm Gordios, rozwiązawszy nodos, záwiśne szczęścia / komplanowawszy Dywizye / sam Pułkom swoim do Moskwy kredensiuie / ták odważnie / że mogę rzec śmiele o Naiáśnieyszym IANIE KAZIMIERZV, co Basilius Seleucus powiedział o Dawidzie Izráelskim Krolu: Vt
Orat. 15. palam de Vniuerso Israële (ia mowię de Vniuerso Poloniæ Regno) benè mereretur, & subditis allatâ salute Rex stabiliretur, atq; promulgaretur, suâ rursus militem in bella mouet gratiâ. Iakosz wiem ia / ysz nie iednego ták Páńska bogáci łaská / że prędko nie tylko przy Dworze / ále y w Obozie / pánem z vbogiego zostánie. A bywa to częstokroć / że szczodrobliwa dobrego Páná munificentia, swoie własne wyniszczy ærarium, á Gratialistæ, w szkátuły pieniądze biią.

1. Reg: 9. Rádzi ieden Dworski Saulowi Pánu swemu / żeby zá pewną okázyą Sámuelowi Prorokowi S. przyiacielską oddał Wizytę. Vważáiąc Saul że byłá rzecz słuszna Bożkiemu słudze iákiekolwiek zostáwić Honorarium, z swoią ráchuie się szkátułą w ktorey omále / ábo nic práwie nie máiąc / rzecze: Panis defecit in Sitarcijs nostris & sportulam non habemus vt demus homini DEI, nec quidquam aliud. Więcym ia o tobie rozumiał Saule. A kędysz się podziáły ták wielkie podatki / kontrybucye / pobory / ákcyzy? Ták cos było słycháć / ysz w skárbie twoim Páńskim nie málá iest deponowána Summá. Mylicie się ná tym mylicie / oto Saul w głos przyznawa: Non habemus vt demus homini DEI quidquam aliud. Bog widzi żeć opácznie ludzkie mowią onas ięzyki / iákobysmy Skarb Rzeczypospo-

pospolitey/ ná prywatne náße obroćili potrzeby/ á to y teraz/ Namiestnikowi Boskiemu co dáć nie mamy/ Non habemus, vt demus homini DEI. Pátrzćieß/ iáko sługá/ stał się dáleko nád Páná bogatßym: Ecce inuenta est in manu mea quarta pars stateris argenti. Pánie/ mam ia przy sobie Orty złotowe/ w ktorych/ prawdá że się ledwie czwarta część náyduie srebrá/ Ecce inuenta est in manu mea quarta pars stateris argenti, ále vdáymy ie Słudze Boskiemu co prędzy/ bysmy snadź potym niezáżyli z nimi turbácyey. A tákże to PP. Kuryálistowie? sam Pan chlebá ma o mále/ panis defecit, á v was nie kotlina/ ale złoto/ y srebrna moneta dobrze nátárte ręce. Bárdzo się w tych imprezách wáßych niepodobácie Salwianowi: Exactio publica, peculiaris est præda, fiscalis debiti titulos, faciunt quæstus esse priuatos. Lib: 4. de Prouid. Ja wiem żeby sporße były w Páńskim skárbie pieniądze/ gdyby nimi Psemocoláceńska nie ßáfowálá ręká: Puer Saulis posuit manum ad bursam, (tłumáczy Lyranus) & inuenit quartam partem stateris argenti. Nie nowiná to S. M. nie nowiná/ że przy fortunnych successách/ co żywo dobrego záżywa Páná/ á kiedy iákie nastąpią pericula, to iáki táki w nogi od Páńskiey Dostoynośći. Historiar. Powiedźiał o tákowych Tacitus: Cum fortuna Principis potiùs loquuntur, quàm cum ipso. lib. 1.

Zápatrzył się niegdy ná splendor Máiestatu Páńskiego Prorok Izáiaß/ á widząc ná wysokim Thronie rezyduiącego Krolá Niebá y Ziemie/ powiáda/ że mu czynili ásistencyą ßesćio-skrzydłáśći Seráphinowie/ bo twarz iego y nogi/ dwiemá zástániáli skrzydłámi/ Isa. 6. duabus velabant faciem eius, & duabus velabant pedes eius: Dwiemá záś skrzydłámi ná vsługę Páńską iáko ptacy chyżo látáli/ Et duabus volabant. Bernard S. Opát Klárewallenski/ wielką ozdobę y chwałę tey Krolewskiey vważáiąc głowy/ mowi: Quanta in hoc capite latet altitudo, quanta gloria est! y zárаз się pyta/ Jákimiby też skrzydłámi ći Seráphinowie Páńską okrywáli głowę? A zá tym odpowiáda: yß dwiemá/ ßczę-

ściá/ y gódnośći ſwoiey ſkrzydłámi: Quibus tamen putabis alis hoc caput Seraphim velant? duabus ni fallor alis, ſuæ videlicet Serm: 5. de Verb. Iſa. ipſorum gloriæ, & felicitatis. O cudowna Metamorphoſis Dworſka! o zdrádliwa boku Páńſkiego áſsyſtencya! kiedy Pan ná ozdobnym Thronie/ wßczerozłotey śiedźi Koronie/ Caput eius aurum optimum, tomu co żywo z Seraphinow zágláda w oczy/ twarz iego zaſłania/ żeby ſię iaka niepoćießna niezalterowáłá nowina/ duabus velabant faciem eius. Co żywo Páńſkie iego obwiiáia nogi/ żeby ich iákie Aquilonſkie niezáwionely wichry/ duabus velabant pedes eius. A kiedy Pan iuß nie ná Thronie/ nie w złotey/ ále w ćierniowey koronie/ áß od Krolá ſtronia Seráphinowie/ żeby pior ßcześćia ſwoiego nie vronieli. Coß to zá Seraphinowie? Bernard S. odpowiáda: Duo Seraphim, Angelum & Hominem accipe; Dam ia pokoy Niebieſkim: bo wiem że ći záwße w ſtáteczney ku Pánu zoſtawáia miłośći/ ále ſię Ziemſkim wydźiwić nie mogę Seráphinom/ onym odważnym Apoſtolom/ ktorzy przy oſtátniey Wieczerzy/ z Páńſkiego ſkárbu zapłatę wźiawßy/ nowa Ciáłá y Krwie Jezuſowey monetę/ Accipite & diuidite inter vos. Wßyſcy/ czáſu potrzeby/ chorągwie zwinawßy/ poßli w rozſypkę/ Omnes relicto eo fugerunt. A Pan ex Senatus conſulto, zá táiemna Troyce Przenaświętßey rádą/ muſiał iść ſam ná Krwáwa Woynę. Vczynćieß ſobie z tego dyſkurſu Apodoſym/ iáka chcećie. Wnośćie iáka rozumiećie illácya.

Trzećie motiuum, ktore Páná Náßego Miłośćiwego/ z Oyczyzny do Moſkwy ná Woynę wyprowadźiło/ ieſt Democraticum. Był ten v Perſow zwyczay/ yß do rządow poſpolitego ludu niektorych obierano/ tych Oculos & Aures Regis, zaußnikámi/ y trzećim okiem Páńſkim zwano/ ktorych tá byłá powinność/ przeſtrzegáć/ żeby Plebs nic opácznego przećiwko Krolewſkiey nie mowiłá Doſtoynośći/ áni teß żadnych Máieſtatowi Páńſkiemu ßkodliwych niepráktykowáłá fakciey: Multæ quidem Regis

aures

aures, multi verò oculi putabantur esse, & metuebant vbique dicere, quæ regi non conducerent, tanquam eo audiente, & facere, quæ vtilia non essent, velut illo præsente. Igitur nemo audebat ad quempiam inhonestum quid de Rege dicere, sed tanquam Oculis & Auribus Regis semper præsentibus sic quisq; vitam instituebat, nápiſał Zenophon in Cyro lib: 8.

Szłyſzałem Wielkiego Senatorá Votum, ktory to publicè áffirmował/ że poſpolite mniey przyiemne głoſy/ ktore przez opaczną delácyą Páńſkie obrażały vſzy/ z Oyczyzny go wyprowádziły. Jákimby to kſztałtem/ niechcę w tym ćiekáwym bydź Státyſtą. Tylko tu ſobie przypominam iedną Krolá Dawidá z Páńſtwá ſwoiego vćieczkę; Ten pewne máiąc nowiny/ że mu Syn iego własny Abſalon nástępuie ná zdrowie/ w Stołecznym ná ten czás zostawáiąc Mieśćie Jeruzalem/ czyni táiemne rády z Dworzány ſwymi/ żeby z nim z fortece ná puſtynią vchodzili: Et ait Dauid seruis suis, qui erant cum eo in Ierusalem: Surgite fugiamus, neq; enim erit nobis effugium à facie Absalon, festinate egredi, ne fortè veniens occupet nos, & impellat super nos ruinam. Gaspar Sancius bárdzo ſię cuduie temu że Dawid Krol/ z ták potężney ſy nie dobytey fortece/ z Stołecznego vchodzi Miáſtá/ Więcey zároſtym vfáiąc puſtyniom/ániżeli potężnie vſypánym Wáłom/ y obronnym Hierozolimſkim murom. 2. Reg. 15.
Mirum est quod Rex bellator, in Ciuitate adeò à natura munita, vt putaretur à cæcis, & claudis posse defendi, deindè ab ipso Rege egregiè ad repugnandum instructa, desperaret in illa Arce, resistere se posse filij conatibus, atq; ideò statuerit, quamprimùm abeundum esse ex Vrbe, & in desertis locis quærendum esse perfugium. Przećiwnym záś obyczáiem/ widząc miecz w Anyelſkich rękách/ ktory poddánych iego rożnymi karał plágámi/ oſobliwie iednák morowego powietrza plagą/ by námniey Krol Dawid o vćieczce niemyſli/ ále beſpiecznie drogę Anyołowi záchodzi/ przed Bogiem ſwoię wyznawáiąc winę:

 Dixit

2. Reg. 23. Dixit Dauid ad Dominum, cum vidisset Angelum cædentem populum: Ego sum qui peccaui, ego iniquè egi, isti qui oues sunt quid fecerunt? Vertatur obsecro manus tua contra me. Widźicie iák prędko w Dawidźie odmiáná; Pierwy przed Absálonowym vćiekał ćieniem / á tu Miecz y Smierć w ręku Anyelskich widząc / przećię się nie boi / ále mężnie ná plácu stoi / prágnąc wszytkie zá poddánych swoich od Mieczá Anyelskiego przymowáć rázy. Chcećie wiedźieć co tego zá przyczyná? Słuchayćie Arcybiskupá Medyoláneńskiego: Et tamen vbi vidit occidi populum, ipse se Angelo ferienti obtulit, vt ipse potiùs pro populo feriretur, plùs est, quod nec ipsâ perterritus specie mortuorum, gladio se obtulit. Wiećie czemu Dawid vćieka przed Absálonem / Anyołowi záś ná plácu dostawa? bo tám o sámo szczegulne iego szło zdrowie / á tu o wszytko Poddáństwo. Záczym widząc yż Anyoł Páński / poddánych mieczem gubi / iáko Pan swoich szczerze kocháiący / właśney nádstáwia Osoby / Vt ipse potiùs pro populo feriretur. Stał się w tym podobny Dawidowi / Naiásnieyszy IAN KAZIMIERZ Krol Polski / pod czás Woyny Szwedzkiey: Będąc w iáwnym zdrowia swego właśnego niebespieczeństwie / z Stołecznego Miástá Krákowskiego / iáko niegdy Dawid z Jerozolimskiego vstępuie do Opolá / iákoby w iedne dźikie polá. Wspomina o tym wielki w Koronie Senator / y biegły Historyk: CRACOVIAM vbi ventum est, REX à suis desertus, Opolium secessit. Niedługo iednák zábáwił się tám Máiestat Páński / bo go miłość poddánych swoich do Oyczyzny ćiągnęłá. Máiąc abowiem wiádomość pewną że CAROLVS GVSTAVVS przyobiecáney Synom Koronnym nie dotrzymuie wiáry / Slácheckie odeymuie Libertates, Bog Wszechmogący trapi Koronę Polską / Woyną / Głodem / y Powietrzem. Coż czyni Miłośćiwy Pan? z Opolá bieży do Lwowá / tám Bogu y iego Przenaswiętszey Mátce oddáie Vota, Zdrowie swoie zá Wiárę Swiętą / zá obronę Czći Mátki Boskiey / zá o-

S. Ambr. in Ps. 37.

Illustriss. Stan: Kobierzycki Palatin: Pom: in Obsid. Clari Mont.

swo-

swobodzenie z oppressiey Nieprzyiacielskiey pospolitego ludu/ y pod miecz karánia Boskiego podáie; Vbi vidit occidi populum, ipse se Angelo ferienti obtulit, vt ipse potiùs pro populo feriretur. Coż y teraz Miłościwego Páná wyprowadziło do Moskwy/ tylko dobro Rzeczypospolitey/ abysmy vznali/ że dobrego/ życzliwego/ wiernie poddanych miłuiącego Páná mamy/ ktory Regimentuiąc Woyskom Polskim/ Litewskim/ Kozackim/ Tátárskim/ swoimi zá nas zástawia się piersiámi/ iáko drugi/ iuż nie Troiáński ále Polski Aeneaß/ ktoremu przyznam z Poetą.

Nec non Æneas opera inter talia primus, Virg. 6. Æneid.
Hortatur Socios, paribusq; accingitur armis,

Rzekę y to co Synodius de Maioriano in Panegyri

---- Sic agmina voce
Erigis, exemploq; leuas, primusq; labores
Aggrederis, quoscunq; iubes.

Mamy tu iuż ex triplici Motiuo wywiedzioną Páná Náßego Miłościwego odważną do Moskwy expedycyą/ Transibit Rex eorum coram eis; Toć słußna/ żebysmy Boską na czele Wßystkiego Woyská stawiáiąc protekcyą/ Niebieskiemi Páná supplementowáli posiłkámi/ Et Dominus in capite eorum. Bo wiem że nie wkim inßym tylko w sámym Bogu/ Krol Pan Náß Miłościwy pożądáney Wiktoriey skuteczną pokłada nádzieię/ mowiąc vsty Bázylego S. /co niegdy mowił w Osobie Dawidá przeciwko Goliatowi wychodzącego: Neq; viribus meis fretus, sed gratiæ in aciem prodeo, DEo contumelia dicitur, & quis in pugnam non armetur? Ipsum DEVM contumeliâ lacessitum in auxilijs numero. Orat. 15.

Niewiem co tego byłá zá potrzebá/ że Zbáwiciela Náßego Anyoł w Ogroycu posiłkował z Niebá: Apparuit illi Angelus de cælo confortans eum. A kiedy ná okrutnym drzewie Krzyżá S. záwießony został/ kędy wßytkie ciáłá iego Naswiętßego członki/ nieznośne ćierpiały boleśći/ głowá przeniklíwym zkrwá- Luc. 22.

 wiona

wiona cierniem / oczy czarnymi obwiedzione sinościámi / vstá gorzka nátárte żolcia / ręce y nogi tępymi przebite gwożdziami. W tak ćięßkich tedy śmierci oppresiách / przecię Chrystus Pan
Marc. 15. do Bogá Oycá supplikuiac o posiłki *Eloi Eloi lámmá sábácthání*, żadnego nie odniost rátunku. Nierozumieycie tego żeby się ták stáło / inácży twierdzi złotomowny Doktor Chryzostom S. / ktory powiáda yß Zbáwiciel Pan w Ogroycu od Anyolá z Niebá / ná Krzyżu od pokutuiacego prawego Łotrá był posiłkowány: Ab
apud Hieron. Placid. in Myst. Virt. Meditam. 5. Angelo descendente de cœlo confortatur CHRISTVS in horto, à Latrone pœnitente CHRISTVS confortatur in Cruce. A ták że to pokutá Łotrowá wspierała wißacego na Krzyżu JEZVSA? Coß rozumiećie / ieżeli Łask Wáßych tu zgromádzonych przed Máiestatem Boskim pokutuiace sercá w tey woienney nie posiłkuia impreżie / Naiáśnieyßego Krolá Páná Náßego? Mam nádzieię w Bogu / yß Confortatur Rex in bello à populo pœnitente. Bo iáko niegdy Wodz Ludu Izráelskiego Jozue / obawiaiac się żeby zágniewány Bog o pewny Zołdatá iednego Exces / wßystkiego nie karał Woyska / koßtowna ná sobie rozdárßy ßátę vpadł ná twarz przed Arka Páńska / leżac krzyżem ná Ziemi áß do wieczorney chwile. Iosue scidit vestimenta sua, &
Iosu. 7. pronus cecidit in terram, coram Arca Domini, vsq; ad Vesperum, tam ipse quàm omnes Senes Israël. Ták Náß Duchowny Jozue / J. M. X. Administrator Poznáński dziś spolnie z námi / przy konkluziey dziennego tego Nabożeństwá / ktore się z ordynánsu iego / zá ßczęśliwe J. K. M. powodzenie / nie tylko tu przy Poznáńskich Kośćiołách / ále po Wßystkiey odpráwuie Dieceziey / vpada vsq; ad vesperum, vpada mowię nie przed Stározakonna Arka / prosta w sobie Mánnę noßaca / ále coram Arca fœderis, przed tym Obrázem Pánny Przenaświętßey Niepokalánie Poczętey / supplikuiac / áby tá ktora iest Auxilium Christianorum. Co prędzy pośpießyłá Naiáśnieyßemu Krolowi do Moskwy in Auxilium.

Jest

Jeſt Nam powodem do tego Nabożeńſtwá Wonność Ro=
ży Twoiey Mći X. Adminiſtratorze Poznáńſki/ abyśmy gorącymi
Páná Miłośćiwego poſiłkowali modlitwámi/ In odorem cur-
rimus. Jeżeli kiedy/ tedy teraz biało roſkwitłey Róży Twoiey/
mogę przypiſáć to Epigráphe: Præſidio & Decori. Z tey Róży
odbiera Przezacna Káthedrá Poznáńſka Sede vacante zacne ozdo=
by; Z tey Róży wonność Nabożnych Modlitw/ głowę y ſer=
ce Páńſkie Korona obćiążone (gdyż Koroná nic inſzego nie ieſt
tylko Cor onerans) poſiła.

Iles przy Ordynowánym od śiebie Nábożeńſtwie zá Do=
ſtoyność Páńſkiego zdrowia/ po Kośćiołách Poznáńſkich Koro=
nek y Różáńcow odpráwił/ przyznamyć to co/ Pierius wymo=
wnemu Oratorowi: Audiuimus eum Roſas loquentem. Iles
Ofiar Ciáłá y Krwie Przenadroższey JEZVSOWEY/ zá ſzcze=
śliwe J. K. M. powodzenie Bogu Oycu oddał/ tyle rázy
przed Máieſtatem Boſkim biała Róża Twoiá niſko vpokorzona/
Krwią Chryſtuſową zárumieniáłá. Rubet ROSA CHRISTI ſangui- Paſchaſ.
ne reſperſa. Ile Różáńcow Diecezya Poznáńſka zá Páná od= in Pſ. 44.
práwiłá/ tyle mu Ogniſtych Kul y Gránatow ná Nieprzyiáćie=
lá w poſiłku poſłałá. Ták niegdy w Expedycyey Albienſkiey/
ROSA Myſtica, Przenaswiętſza Pánna/ widźiána byłá/ gdy Co-
mitem Montfortium poſiłkuiąc/ ſto pięćdźieśiąt kámieni (Tá=
iemnice Różáńcá Swiętego wyrażáiących) ná Nieprzyiaćielſkie
rzućiłá Woyſká/ y nimi iednych ná plácu poráźiłá/ drugich ro=
zgromiłá.

A yż Róże zpachniącymi złączone Liliámi ſą Boſkiemu
przyiemne Máieſtatowi

Roſa flos odorq́ Diuûm. Anacreon.

y Wirgiliuſz

Candida purpureis Lilia miſta Roſis. Virgil. Æneid. 2.

Toſz Prudentius in Pſichum.

tùm ſanguine tinctis

Inter-

Intertexta Rosis candentia Lilia misce.

Więc dziś w oczach Boskich w tym Kościele pomięszaymy Lilie z Rożami/ pięć Ran Jezusowych/ á zá tym y Fránćiszkowych/ są to sliczne Roże: Reuera quinque Rosis purpureis vulnera CHRISTI assimilari possunt, mowi Franciscus Ossunensis. Lilia czysta iest Pánná Przenaswiętsza Niepokalánie Poczęta / Osobliwa mieyscá tego Pátronká: Sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias. Roża iest Woyćiech S. Męczennik y Arcybiskup Gnieźnieński/ Lilia Kázimierz S. Krolewic Polski: Roża iest Stánisław S. Biskup Krákowski/ Lilia Ludowik S. Biskup Tolossánski/ Roża iest Floryan S. Męczennik y Pátron Korony Polskiey/ Lilia Antoni S. Padewski. W dzień Vroczysty tego Liliatá Niebieskiego/ nieśmiertelney pámięći godny Naiasnieyszy Zygmunt Trzeći/ chwálebne z Moskwy otrzymał Wiktoryę; Ktore Boskiemu záwdzięczáiąc Máiestatowi y cudownemu Pátronowi temu/ ex Voto pod tytułem Antoniego S. Nasze w Wárszáwie Zakonna záłożył fundácyę

In Opusc. de 5. plag: Christi.

Candida purpureis Lilia mista Rosis,

Do tych pomienionych Roż y Liliey/ przydaymy trzy Naiásnieysze Lilie/ z ktorymi te trzy złączmy Litery L. M. R. Literá L. záwsze byłá Symbolum laudis, Znákiem chwały. M. Wrożka wysokiey godności. Ták Dionysius Syracusanus tresunkiem ex vrna wyiawszy kártę/ ná ktorey byłá nápisána literá M. prędko potym Monárchą zostal. Literá R. prawdá yż v Łáćinnikow/ á boday y nie v Polakow/ záwsze byłá/ Signum Irritationis verbalis. Niewidzę ia iednák żeby te trzy litery miały ænigmaticè wrożyć co szkodliwego Oyczyznie/ zwłaszczá; gdy przy Naiásnieyszych Liliach/ te trzy złożone położę Imioná; LVDOVICA, MARIA, REGINA. Bernard S. consyderuiąc to słowo Regina: wysokie w nim vpátruie Cnoty: Regina gloriæ nomen est, & honoris, & magnificentiæ. & decoris, & dulcedinis, amoris, potentiæ, & gubernationis, defensionis, gratiæ, ac pietatis.

Plutarch. in Apoph.

Serm. 1. sup. salue

Coko

Cokolwiek Naiáśnieyſza Krolowa/ Modlitw gorących/ Offiar Przenaświętſzych przez Kapłáńſkie offiaruie ręce/ zá dobre J. K. M. zdrowie/ zá ſczeſliwe powodzenie/ zá pożądáne Páńſtw ſwoich vſpokoienie/ wſzyſtko to ſą wonno-pachniące/ z Rożámi pomieſzane Lilie.

Candida purpureis Lilia miſta Roſis.

Ták dálece/ że tym Liliom/ mogę dáć onę Rzymſkich Ceſárzow inſcriptią/ ktorzy rękę z Liliá ná ſwoiey wybić roſkázawſzy Monecie/ te przydawali ſłowa: Spes Reipublicæ. Nádźieiá w Bogu/ yſz nam te Naiáśnieyſze Lilie ſczeſliwie wrożą Oyczyzny obronę; Rzeczypoſpolitey vſpokoienie/ Wolnośći Polſkich ozdobę. Stárożytność Pokoy/ pod tákim wyſtawiáłá Hiroglipbikiem: Dwie ręce ſnopek doyrzáłych trzymáły kłoſow. Wźięłá Litewſka Pogonia w ręce ſwoie Naiáśnieyſzy Jágielonſki Snopek/ toć ſobie przy łáſce Boſkiey/ ſczeſliwy może ominari pokoy. Spes publica. A ieżeliſz Auguſto Octauiano w młodych bedącemu lećiech/ Orzeł ná ręce iego bułeczkę ſpuśćiwſzy chlebá to wywrożył/ że Monárchą Rzymſkim zoſtał. Toć y Naſz Orzeł Polſki/ zánioſzy w Vkráinſkie Slobody/ Páńſkiey Doſtoynośći Manipulum, Nam prognoſtykuie/ że Pan Naſz Miłośćiwy tám te vſpokoiwſzy Kráie/ chwálebnym do Oyczyzny powroći Tryumphatorem. Czego mu my iego wierni życząc poddáni/ ná ten Nowy Rok przy dobrym od Páná Bogá zdrowiu/ fortunnych winſzuymy mu ſucceſſow.

Valerius Maximus Lib. 19.

Augeat Imperium noſtri Ducis, augeat annos,
Protegat & noſtras querna Corona fores.

Ouid: in Faſt:

Niech Anyoł Páńſki z tych wſzyſtkich Roż y Liliey (Modlitw mowię pobożnych ludźi/ y przyczyn Swiętych Páńſkich) in phialam auream, wonne wyćiśnie liquory/ Niech ie Boſkiemu prezentuie Máieſtatowi/ Bo te ſą iedne ſliczne w oczách Boſkich Lilie/ pachniące Roże. Sunt enim Diuinæ preces, tanquam ſuauiſſima odoramenta (mowi Cornelius à Lapide) quæ in Dei nares ſpirant,

Eccl. 39.

D

rant, & tanquam lectiſſimi flores, quibus Diuini oculi grato ſpectaculo paſcuntur. Niechże Bog dobrotliwy tymi wzruſzony odoramentámi/ ſwoie Niebieſkie pulki Anyolow SS. w poſiłkach z Niebá ná Ziemię wypráwi Naiaśnieyſzemu Krolowi Naſzemu/ ták iáko niegdy Wambie Krolowi Hiſzpáńſkiemu.

Tundenſis in Chronic. ſub an. 674. Ten wypráwuiąc ſię przeciwko okrutnemu Tyrannowi/ ktory Hiſzpáńſkie chciał poſieść Páńſtwo/ popiſuiąc Woyſko ſwoie Wambá/ w ktorym dowiedziawſzy ſię/ o żyiacych niewſtydliwie Zołnierzach/ wſzytkich á wſzytkich z Obozu wytrąbić kazał/ takie wydáiąc bándo: Fruſtra pergit ad bellum, quem iniquitatis comitatur exemplum. Gdy tedy ten Swiątobliwy Krol zátaczał oboz pod bokiem Nieprzyiacielſkim/ widziało Woyſko Anyolow SS. ktorzy w poſtáci ludzkiey ſypáli wáły/ zátaczáli dźiáłá/ one ku Nieprzyiácielſkim rychtuiąc Regimentom.

Baroniuſz w Roku 429. piſze/ yſz Britanenſes, będąc od nieprzyiáćielá ściśnieni/ od Germaná S. informowáni/ gdy ſzli do potrzeby/ wołáli głośno Alleluia. Zácżym one głoſy ták Nieprzyiácielſkie przeráziły Woyſká/ że ieden ná drugim vtykáiąc/ z Marſowego pierzcháli plácu. Swiádczy o tym Conſtantius Epiſcopus: Hoſtile agmen terrore proſternitur, & ruiſſe ſuper ſe non ſolùm rupes, verum etiam ipſam cæli machinam contremiſcunt.

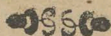
Konkluduiąc Kazánie przypominam Łáſkom Wáſzym cudowne Jana S. widzenie/ *Apoc: 19.* Obaczył ten wielki táiemnic Boſkich Sekretarz dwudzieſtu czterech Senatorow/ y Czworo Zwierząt przed Boſkim vpadáiących Thronem/ y wołáiących: Amen Alleluia. Et ceciderunt Seniores viginti quatuor, & quatuor animalia, & adorauerunt DEVM ſedentem ſuper Thronum, dicentes: Amen Alleluia. Widzę ia że dziś z Jáśnie Wielmożnymi Senatorámi/ nie w Niebie ale ná Ziemi vpada w tym Kośćiele przed Máieſtatem Boſkim Czworo Zwierząt/ proſząc o pośiłki Koronie Polſkiey. Supplikuię do Ciebie Wſzechmo-

chmocny Boże facies Aquilæ, Orzeł Koronny/ pro Lege & Grege. Prosi Pogonia Litewſka facies Hominis, żebys ią przy dawnym ſplendorze y ſtraßney niegdy Moſkalowi zoſtawił potenciey/ Decus & tutamen in Armis. Lew/ facies Leonis, Wßytkich tey Oyczyzny Synow/ do pokuty y obyczáiow poprawy/ á Bogá zagniewanego do Miłosierdzia ſwoim pobudza rykiem: Rugitu ex ſuſcitat. Twarz naiaśnieyßa/ Facies Bouis, pracowitego Paná/ quaſi primogeniti Tauri pulchritudo eius; Tá podáie ſię zá Wßytkę Koronę Polſką in victimam. Nie tak nátárczywie pod nieprzyiaćielſkie zbliżay ſię fortece/ Miłościwy Pánie! Przy ſłábym zdrowiu/ ſtrzeż Boże niebeſpieczney alteráciey/ prawdá yß zá wßytkie podięte prace/ czeka Máieſtatu W. K. M. Wiekuiſta w Niebie Koroná: Manet vltima cœlo. Ale te trzy Dziedziczne Quis tollet?

Supplikuyćieß Jáśnie Wielm. Senatorowie/ y Wy Wßyſcy Synowie Koronni/ do Bogá Záſtępow/ żeby Naiáśnieyßemu Krolowi/ ná Sukkurs/ Anyelſkie z Niebá wyprawieł posiłki: Immittat Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiat eos.

Przezacne Miáſto Poznáńſkie Kluczámi twoimi Herbownymi/ Panu y Koronie z dawná życzliwymi/ otworz Niebieſkie bramy/ żeby Duchow Nieśmiertelnych Pułki/ ná obronę Doſtoynośći Pańſkiey/ odßczepieńſkie mięßáiąc Szyki/ co prędzy przybywały: Et Angelus Domini perſequens eos.

Wßyſcy vpokorzonym wołaymy ſercem/ Amen, Alleluia. Gdy Naiaśnieyßy Krol Pan y Dobrodzi Naß/ z Dumnym woinie Moſkwicinem pro DEo & Patria, Amen, Alleluia.

w Poznániu, w Drukárni Dźiedźicow Woyćiechá Regulusá, Roku P. 1664. Drukował Woyćiech Młoduiewicz.

